

2. ОБЛІКОВО-ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА І ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ОПОДАТКУВАННЯ ТА АУДИТУ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

*Бойко О.О., здобувач вищої освіти
Науковий керівник: Приймак С.В., канд. екон. наук, доцент
Львівський національний університет імені Івана Франка*

Сільське господарство в Україні є однією з ключових галузей економіки, що завжди відіграла важливу роль у економіці країни, забезпечуючи населення продовольством і постачаючи сировину для промислових секторів.

Нижче ознайомимося із часткою сільського господарства у виробництві ВВП України за 2010-2021 рр. (рис. 1).

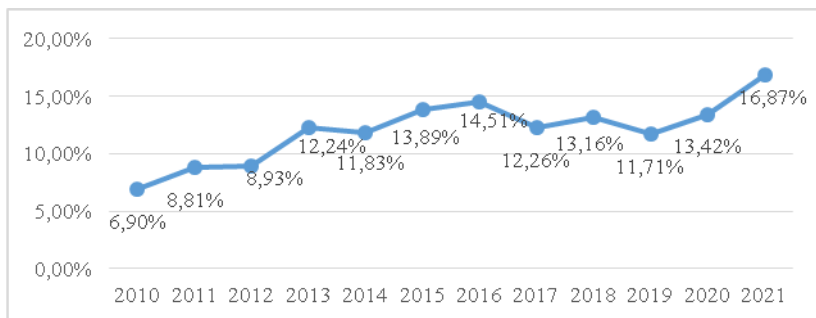

Рис. 1. Частка сільського господарства у ВВП України, % [1]

З рис. 1 бачимо, що частка сільського господарства у ВВП країни має тенденцію до зростання: з 6,90% у 2010 р. до рівня 16,87% у 2021р. Це пов'язано зі скороченням темпу приросту ВВП та одночасним збільшенням темпу приросту обсягу сільськогосподарської діяльності.

За результатами 2022 року, можна сказати, що частка сільського господарства у виробництві ВВП впала майже на третину. Це значне зменшення обсягів виробництва є результатом окупації деяких українських територій, наявності мін на звільнених територіях, зниження врожайності порівняно з 2021 роком і проблем зі збиранням врожаю через погоду тощо.

Незважаючи на ці складнощі, український агробізнес продовжує проявляти свою стійкість і спроможність протистояти викликам. Україна продовжує експортувати свою сільськогосподарську продукцію на зовнішні ринки. За даними Міністерства аграрної політики і продовольства України, з початку 2022/2023 маркетингового року станом на 19 вересня Україна експортувала 5291 тис. тон зернових та зернобобових культур, серед яких 3174 тис. тон кукурудзи (60% загального обсягу поставок), 1651 тис. тон пшениці (31,2%) та 447 тис. тон ячменю (8,4%) [4]. Ці показники свідчать про те, що українське сільське господарство не тільки переживає труднощі, але й знаходить шляхи для розвитку та збереження своєї важливої ролі в економіці країни. Однак, як і будь-яка інша галузь, сільське господарство стикається з різними проблемами, серед яких важливе місце займає питання оподаткування і аудиту.

Звичайно, в умовах воєнного стану неможливо проводити заходи щодо вдосконалення оподаткування землі. В цих умовах, в Україні запроваджено, призупинення дії окремих статей Податкового кодексу щодо ряду податків, включаючи плату за землю. Зокрема, «тимчасово, на період з 1 березня 2022 року по 31 грудня року, наступного за

роком, у якому припинено або скасовано воєнний, надзвичайний стан, не нараховується та не сплачується плата за землю (земельний податок та орендна плата за земельні ділянки державної та комунальної власності) за земельні ділянки (земельні частки (паї), що розташовані на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями російської федерації, а також за земельні ділянки (земельні частки (паї), визначені обласними військовими адміністраціями як засмічені вибухонебезпечними предметами та/або на яких наявні фортифікаційні споруди» [5].

Але, слід зазначити, що і до початку війни в оподаткуванні землі не було стабільності, адже значна частина земельних ділянок, особливо в сільській місцевості, знаходиться в тіньовому обороті.

У світлі цієї проблеми, була запропонована ідея знайти механізм, що дозволить залучити такі земельні ділянки в обіг та оподаткування. Зокрема, з 2023 року в податковому законодавстві передбачено розширити об'єкт оподаткування шляхом запровадження мінімального податкового зобов'язання для власників земельних паїв, які не передані в оренду. Це означає, що власники таких земельних ділянок будуть зобов'язані сплачувати певну суму податку, яка може становити до 1,5 тисячі гривень за 1 гектар.

Ще одним із шляхів боротьби з тіньовим ринком оренди землі є запровадження передачі її в оренду через аукціони. Такий механізм передачі земель в оренду через аукціони допомагає уряду залучити більше податкових надходжень, збільшуючи внесок земельних ресурсів до місцевих бюджетів. Так, за час війни в системі «Прозорро. Продажі» оголосили 4 414 земельних аукціонів зі стартовою вартістю в 2,5 млрд грн. [2].

Таким чином, вищезазначені заходи стимулюють розвиток сільського господарства, збільшення податкових надходжень та покращення життя місцевих громад.

У сільському господарстві також існує потреба в ефективному аудиті, адже він допомагає переконатися, що звітність підприємства є достовірною та відповідає законодавству. В умовах воєнного стану можна виокремити такі тенденції розвитку сфери аудиту: скорочення штату працівників аудиторських служб та дефіцит кадрів; перегляд планів роботи аудиторських компаній та зменшення обсягу замовлень; закриття частини компаній через брак кваліфікованих незалежних аудиторів [3]. Варто відзначити, що сучасні тенденції в аудиті на сільськогосподарських підприємствах включають використання комп'ютерних систем для автоматизації процесу аудиту, використання аналітики даних для виявлення неточностей та помилок, а також посилення контролю над системами внутрішнього контролю.

Узагалі, сучасні тенденції оподаткування та аудиту на сільськогосподарських підприємствах відображають загальні тенденції в економіці і суспільстві. Екологічна сталість, цифрові технології та вимоги до прозорості та дотримання законодавства є важливими аспектами, які впливають на оподаткування та аудит у сільському господарстві. Сільськогосподарські підприємства повинні бути свідомі цих тенденцій і адаптуватися до них для досягнення успіху та сталого розвитку.

Перелік посилань:

1. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Земельні аукціони в системі «Прозорро.Продажі» вже принесли організаторам 843 млн грн. *Міністерство аграрної політики і продовольства України* : веб-сайт. 2023. URL: <https://minagro.gov.ua/news/zemelni-aukcioni-v-sistemi-prozorroprodazhi-vzhe-prinesli-organizatoram-843-mln-grn>

3. Касаткін С. Професія внутрішнього аудитора під час війни, KPMG. 2022. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/blogs/home/posts/2022/07/profesiya-vnutrishnoho-audytora-pidchas-viyny.html>

4. Міністерство аграрної політики і продовольства України: офіційний веб-сайт. URL: <https://minagro.gov.ua>

5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України від 15 березня 2022 року № 2120-IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>

7. Гончарук С. М., Приймак С. В. Вплив організації внутрішнього аудиту на ефективність і повноту сплати податків в Україні. *Бізнес Інформ*. 2019. №6. С. 188–193. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-6_0-pages-188_193.pdf

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ТОРГІВЕЛЬНОЇ ФІРМИ

*Голячук Н.В., канд. екон. наук, доцент
Луцький національний технічний університет*

В Україні, навіть в період війни, не припиняють працювати магазини, які належать польській фірмі LPP S.A.

Організація внутрішнього аудиту в магазинах фірми LPP S.A. регламентується внутрішньо фірмовим документом «Положення про проведення внутрішніх перевірок». Кожна перевірка починається із перевірки безпеки роботи персоналу та відвідувачів магазину. В ході такої перевірки визначається: чи є доступ до гідрантів та вогнегасників, чи мають вони маркування і чи не прострочений термін огляду; чи є вільний доступ до аптечки першої допомоги і чи заповнена аптечка ліками, відповідно до вимог; чи не заблокований аварійний (пожежний) вихід, чи закритий замок і відсутній ключ від дверей аварійного виходу; чи знаходиться на видному місці інформація з алгоритмами дій для працівників у випадках надзвичайних ситуацій.